www.kd.fi

Suomi

JOHON VOIT LUOTTAA

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetti vuodelle 2020

Suomi
JOHON VOIT LUOTTAA

Perhe- ja senioripaketti
Hyvinvointia koko perheelle

Kristillisdemokraatit pitävät huolta suomalaisista perheistä. Syntyvyyden rajun laskun kääntäminen vaatii yhteiskunnallisia toimia. Vaikuttavan perhe- ja väestöpolitiikan avulla voidaan poistaa epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat negatiivisesti syntyvyyteen.

Hallituksen kaavailema korotus yksinhuoltajien sekä neljännen ja viidennen lapsen perheiden lapsilisiin korjataan KD:n vaihtoehdossa koskemaan kaikkia perhemuotoja. Kaikki perheet tarvitsevat tukea.

Vauvavuoden tuomiin lisäkuluihin ja palveluntarpeen kasvuun vastataan erityisellä 1000 euron vauvarahalla, mikä maksetaan kertaluonteisesti vauvan saanneille perheille.

KD korottaisi myös opiskelijoiden huoltajalisää hallitusta enemmän 150 euroon kuukaudessa ja palauttaisi käyttöön vuonna 2018 poistetun tuloverotuksen lapsivähennyksen.

Hallitus panostaa koulutukseen eri asteilla mutta ryhmäkokojen pienentämiseen tarvitaan korvamerkittyjä määrärahoja.

Kovista lupauksista huolimatta hallitus korottaa opintorahaa vain 1,5 euron verran. KD parantaisi opiskelijoiden toimeentuloa korottamalla opintorahan 275 euroon kuukaudessa.

Varusmiespalveluksen suorittaneille palautetaan KD:n vaihtoehdossa kotiuttamisraha. Kotiuttamisrahaa maksettaisiin palveluspäivien mukaan ja enimmillään 520,50 euroa täyden 347 päivää palvelleille varusmiehille. KD lisäisi varusmiespalveluksen kerryttämään eläkettä samalla tavalla kuin lapsen hoidosta ja opiskelusta tällä hetkellä kertyy valtion maksamaa eläkettä.

Hallituksen päätös korottaa kansaneläkettä ja takuueläkettä on tervetullut. Hallitus kuitenkin unohtaa työeläkettä saavat eläkeläiset kokonaan. KD:n vaihtoehdossa myös työeläkkeiden saajien verotus kevenisi kansaneläkkeen korotuksen mukaisesti. Keskieläkettä (n. 1700 e/kk) saavan nettotulo lisääntyy reformin ansiosta 159,12 eurolla vuodessa.

Määrärahalisäykset ja verotulojen vähennykset verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2020

Lapsilisän korotukseen	115 000 000 euroa
Lapsivähennyksen palauttamiseen	64 000 000 euroa
1000 euron vauvarahan maksamiseen perheille	45 000 000 euroa
Perheellisten opiskelijoille huoltajalisän korotukseen opintorahaan	5 000 000 euroa
Perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen	10 000 000 euroa
Opintorahan korotukseen	40 000 000 euroa
Varusmiesten kotiuttamisrahaan	8 000 000 euroa
Varusmiespalveluksen aikaiseen eläkekertymään*	
Eläkkeiden verotuksen keventämiseen**	55 000 000 euroa
Yhteensä	**342 000 000 euroa**

* Varusmiespalveluksesta kertyvä eläke lisää valtion menoja vuodesta 2055 ja eteenpäin.
** Reformi vähentää valtion tuloveron tuottoa 55 miljoonaa euroa vuodessa.
Vaikutus koko julkiseen talouteen yhteensä 210 miljoonaa euroa vuodessa.

Suomi
JOHON VOIT LUOTTAA

Terveys- ja hyvinvointipaketti
On sairasta säästää terveydestä

Vanhustenhoidossa on tällä hetkellä pahoja puutteita niin laitoksissa kuin kotihoidossa, erityisesti hoitohenkilökunnan liian pienestä määrästä johtuen. Ikääntyneen väestön osuuden kasvaessa vanhustenhoidon tilanne jatkaa heikkenemistään, mikäli tilanteeseen ei puututa välittömästi. Hallituksen päätös hoitajamitoituksesta ei riitä parantamaan tilannetta ilman riittävää rahoitusta. KD eduskuntaryhmä esittää merkittävää lisäystä vanhustenhoidon tason parantamiseksi välittömästi.

Omaishoitajat tekevät tärkeää työtä. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin liian alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Esitämme 20 euron lisäystä omaishoitajien palkkioon.

Lääkemenot rasittavat monen suomalaisen taloutta varsinkin alkuvuoden aikana, kun lääkekorvausten omavastuuosuuksien maksukatto on vielä täyttymättä. Maksukaton alentamisella parannetaan pitkäaikaissairaiden ja ikääntyneiden elintasoa. Lääkekorvausjärjestelmää uudistetaan siten, että alkuvuoden kulurasitus on mahdollista jakaa useammalle kuukaudelle.

Diabetessairaiden lääkekorvausten taso ja ehdot pitää palauttaa entiselleen. Ruokavalio on keliaakikon ainoa hoito, mutta sen tuomia kuluja ei nykyään enää korvata. Keliaakikkojen ruokavaliokorvaus pitää palauttaa.

Kaikki hallituspuolueet suhtautuivat myönteisesti terapiatakuun toteuttamiseen, mutta riittävää rahoitusta mielenterveyspalveluihin ei hallitukselta löydy. Mielenterveyspalvelut tarvitsevat nykyistä enemmän resursseja, mutta myös parempia ja koordinoidumpia toimintamalleja. Panostukset maksavat itsensä tulevaisuudessa takaisin, kun ihmiset voivat paremmin.

Arviolta 800 000 suomalaista altistuu vuosittain rakennusten kosteusvaurioille. Tieteellinen näyttö kosteusvaurioiden yhteydestä eri tauteihin ja oireisiin on häkellyttävän ristiriitaista ja epäselvää.

Tarvitsemme lisää yliopistotasoista tutkimusta sekä yhteisiä toimintamalleja altistumisen ja terveyshaittojen arviointiin. Yliopistosairaaloihin tarvitaan sisäilmapoliklinikat. Sisäilmasta sairastuneille tarvitaan sairausluokitus ja vahvempi sosiaaliturva.

Yli 20 000 ihmistä hankkii viikoittaisen ruokansa leipäjonoista. Moni kaikkein huono-osaisimmista on riippuvainen eri järjestöjen ja seurakuntien antamasta ruoka-avusta. Avustukset ruoka-apua jakaville järjestöille tulisi muuttaa pysyviksi toiminta-avustuksiksi, kunnes heikko-osaisimpien tilanne muuttuu. Pysyvää rahoitusta ei tälle tärkeälle toiminnalle ole valtion talousarvioon saatu.

Määrärahalisäykset verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2020

Vanhustenhoidon tason parantamiseen	150 000 000 euroa
Omaishoidon tuen korotukseen	15 000 000 euroa
Lääkekorvauksen kehittämiseen	50 000 000 euroa
Keliaakikkojen ruokavaliokorvauksen palauttamiseen	15 000 000 euroa
Diabetessairaiden lääkekorvauksen parantamiseen	20 000 000 euroa
Mielenterveystyöhön	10 000 000 euroa
Sisäilmapoliklinikkojen perustamiseen yliopistosairaaloihin	10 000 000 euroa
Tutkimusmenetelmien kehittämiseen sisäilmasairauksien hoitamiseen	10 000 000 euroa
Vähävaraisten ruoka-apua jakavien järjestöjen toimintaan	1 500 000 euroa
Yhteensä	**281 500 000 euroa**

Suomi
JOHON VOIT LUOTTAA

Työllisyys ja elinvoimapaketti
Pidetään koko maa mukana

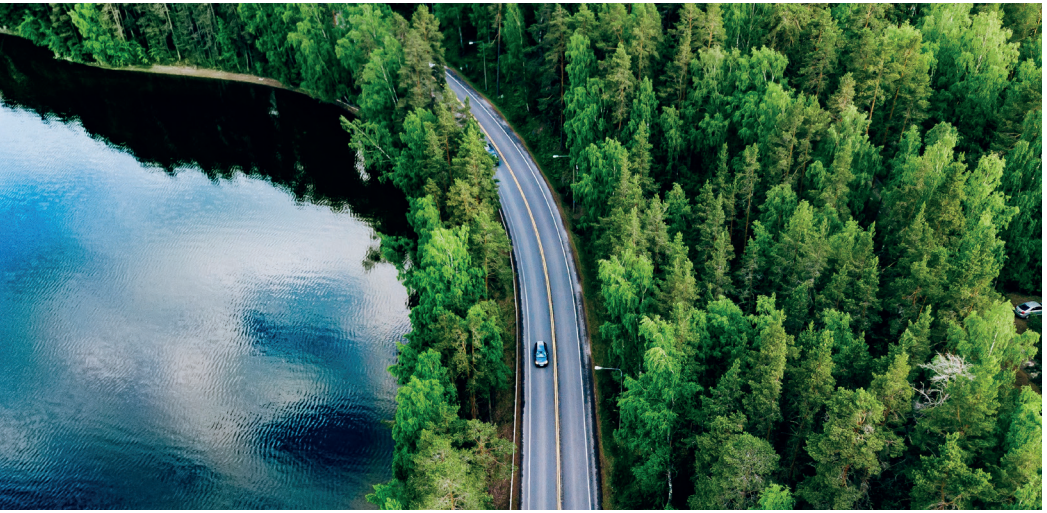

Hallitus leikkaa kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 2 400 eurosta 2 250 euroon ja vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Kotitalousvähennyksellä on merkittävä työllistävä vaikutus ja se hillitsee harmaata taloutta. KD eduskuntaryhmä säilyttäisi kotitalousvähennyksen entisellään.

Hallituksen esittämä polttoaineveron kiristys heikentää kuluttajien ostovoimaa ja lisää alueellista epätasa-arvoisuutta. Monet suomalaiset ovat riippuvaisia omasta autosta arjen sujuvuuden ja työssäkäynnin vuoksi. KD esittää polttoaineveron korotuksen perumista. Hallituksen esittämät panostukset väyläverkon kehittämiseen ovat riittämättömiä. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja ihmisten liikkuvuuden parantamisen kannalta tärkeiden hankkeiden toteuttamiseen pitää saada vauhtia. KD panostaisi 100 miljoonaa euroa lisää uusien väylähankkeiden toteuttamiseen.

Harvaan asutun maaseudun tilannetta on parannettava. Panostuksilla maaseudun joukkoliikenteeseen, maaseudun kehittämiseen ja pienten paikkakuntien koulutukseen lisätään maaseudun elinvoimaisuutta. Uudet yritykset ja uudet työpaikat syntyvät maakunnissa. Näiden pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia kasvaa ja niiden pääsyä kansainvälisille markkinoille pitää tukea.

Kansanopistot tekevät tärkeää työtä ja niiden saama valtionosuus pitää nostaa samalle tasolle opintokeskusten ja liikunnan koulutuskeskusten saamaan valtionosuuteen. Tutkimustoiminnan resursseja on lisättävä kaikilla koulutusasteilla ja rahoitusta on lisättävä, jotta saamme tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kautta uusia kasvuyrityksiä ja työllisyyttä.

KD panostaisi oppisopimuskoulutukseen, joka on monelle nuorelle sopiva tapa siirtyä työelämään. Etsivä nuorisotyö sekä työpajatoiminta ovat ennaltaehkäisevä sijoitus, joka saadaan moninkertaisena takaisin.

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyy 20 miljoonan määräraha taloyhtiöiden energia-avustuksiin, mutta ei omakotitaloille. Pientalojen energiaremontteihin myönnettävä avustus tulee palauttaa asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksiin.

Uskonnolliset yhdyskunnat ovat tärkeä osa kansalaisyhteiskuntaa. Seurakuntien tiloja käytetään myös ruoka-apuun ja muuhun vastaavaan toimintaan.

Harmaan talouden torjunta vahvistaa yrittäjien luottamusta yhteiskunnan reiluihin pelisääntöihin. Lisäisimme harmaan talouden torjuntaan resursseja poliisille ja verohallinnolle. Todelliset panostukset harmaan talouden torjuntaan tuovat itsensä takaisin moninkertaisena.

Määrärahalisäykset verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2020

Kotitalousvähennyksen leikkauksen perumiseen*	26 000 000 euroa
Polttoaineveron korotuksen poistamiseen**	105 000 000 euroa
Väyläinvestointeihin	100 000 000 euroa
Joukkoliikenteen ostopalveluihin	5 000 000 euroa
Maaseudun kehittämiseen	3 000 000 euroa
PK-yritysten kansainvälistymisen edistämiseen	2 000 000 euroa
Valtionosuuksien korotus pienten kuntien lukioiden tukemiseen	3 000 000 euroa
Kansanopistojen valtionosuuksien korjaamiseen	3 800 000 euroa
Tutkimus, kehitys- ja innovaatiotoiminnan edistämiseen	20 000 000 euroa
Oppisopimuskoulutukseen	5 000 000 euroa
Työpajatoimintaan ja etsivä nuorisotyöhön	2 000 000 euroa
Energia-avustus pientalojen energiaremontteihin	3 000 000 euroa
Uskonnollisten yhdyskuntien rakennus- ja korjausinvestointeihin	1 000 000 euroa
Harmaan talouden torjuntaan (Poliisi)	5 000 000 euroa
Harmaan talouden torjuntaan (Verohallinto)	5 000 000 euroa
Yhteensä	**288 800 000 euroa**

* Vaikutus valtion verotuottoon vuonna 2020. Kokonaisvaikutus 95 miljoonaa euroa.
** Liikennepolttoaineiden verotasojen korotus astuu voimaan elokuussa 2020.
Vuositasolla korotuksen arvioidaan tuottavan noin 250 miljoonaa euroa.

Lisää tuloja valtiolle
Näin me rahoitamme hankkeita

Asumistukimenot ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi. Vuonna 2008 yleistä asumistukea maksettiin 428 miljoonaa. Kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 2019 summa on noussut 1 489 miljoonaan. Lisääntyneet asumistuet nostavat yleistä vuokratasoa, mikä nostaa asumismenoja myös niille, jotka eivät saa asumistukea. Palauttamalla asumistukiin omaisuusrajat ja opiskelijoiden asumistuen erilliset säännöt saadaan aikaan merkittävät säästöt ja hillitään asumiskustannusten nousua.

Sitran hallitus on esittänyt, että sen 776 miljoonaa euron taseesta irrotettaisiin 100 miljoonan euron kertapanostus. KD näkee, että Sitran taseesta voidaan irrottaa enemmän, vaarantamatta sen toimintaedellytyksiä. Sitran taseesta irrotetut varat kohdennettaisiin vaihtoehtobudjetin mukaisiin kestävä tulevaisuutta rakentaviin hankkeisiin.

KD korvaisi aiemmin käytössä olleen makeisveron terveysperusteisella verolla. Vero kohdistuisi tasapuolisesti eri tuoteryhmiin ja perustuisi elintarvikkeisiin lisättyyn sokeriin. Muun muassa Evira ja THL ovat puhuneet terveysperusteisen veron puolesta. Verolla edistettäisiin terveyttä sekä vähennettäisiin terveydenhoidon kustannuksia.

Edistämällä hallinnon digitalisointia ja järkeistämällä hallinnon hankintakäytäntöjä tietojärjestelmien osalta, voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Hallinnon tietojärjestelmien investoinneissa ja kehittämisessä tulee noudattaa valtiontalouden Tarkastusviraston vuonna 2017 antamia suosituksia.

Yritystukien järkeistäminen pitää aloittaa sieltä missä tukien tuomat hyödyt ovat vähäisimmät. Kauppa-alusten työvoimakustannustuki viihdemerenkulun osalta on tällainen kohde. Kyseinen yritystuki vääristää kilpailua ravintola-alalla. Lisäksi viihdematkojen tukeminen lisää lähimaihin kohdistuvaa viinarallia, vähentäen verotuottoja Suomessa.

Hallitus korotti ensi töikseen ministereiden palkkoja ja lisäsi erityisavustajien ja valtiosihteereiden määrää tuntuvasti. KD näkee, että tämä on tosiasiallisesti piilopuoluetukea hallituspuolueille ja leikkaisi tähän kohdennettua määrärahaa viime hallituskauden tasolle.

Suomen tulee ottaa käyttöön kaivosveron tyyppinen rojaltikäytäntö, jossa valtio saa mineraaliesiintymän käytöstä korvausta tietyn prosenttiosuuden tuotantomääristä laskettuna. Samoin kivihiilen käytölle tulee asettaa erityinen haittavero vauhdittamaan kivihiilestä luopumista lämpö- ja energiatuotannossa.

KD esittää useita työllisyyttä parantavia keinoja. Suomessa on noin 50 000 järjestäytymätöntä yritystä. Nämä pienet ja keskisuuret yritykset ovat juuri niitä, joissa syntyy uusia työpaikkoja. Niitä syntyisi vielä enemmän, jos näillä työpaikoilla voitaisiin sopia nykyistä joustavammin paikallisista työehdoista. EU- ja ETA-alueen ulkopuolisille Suomessa valmistuneille opiskelijoille tulee myöntää automaattinen työlupa.

Oppisopimuskoulutusta edistetään lisäämällä siihen kohdistuvaa tukea sekä porrastamalla harjoittelupalkkoja.

Pidemmällä aikavälillä työllisyyttä parannettaisiin uudistamalla sosiaaliturvaa ottamalla käyttöön KD:n kannustava perusturvamalli.

Kotitalousvähennyksen säilyttämisellä ja kohdennetuilla veronkevennyksillä parannetaan ihmisten ostovoimaa ja sitä kautta työllisyyttä.

Lisätulot ja säästöt verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2020

Asumistuen uudistaminen	300 000 000 euroa
Sitran pääoman tulouttaminen valtiolle	250 000 000 euroa
Hallinnon tietojärjestelmien kehittäminen	100 000 000 euroa
Kauppa-alusten tuen leikkaus viihdemerenkulun osalta	50 000 000 euroa
Konserninlainojen korkovähennysoikeuden rajoittaminen	140 000 000 euroa
Harmaan talouden torjunnasta tulevat lisätulot	100 000 000 euroa
Leikkaus ministereiden ja heidän avustajien palkkamenoista	5 000 000 euroa
Terveysperusteinen vero	250 000 000 euroa
Kaivosveron käyttöönotto	15 000 000 euroa
Kivihiilen erityinen haittavero	25 000 000 euroa
Työllisyyden parantuminen verotulot ja vähentyneet kulut*	180 000 000 euroa
Yhteensä menovähennykset ja tulot/verot ja vaikutukset	**1 415 000 000 euroa**

* kts. Työllisyyskeinot ja niiden vaikutus työllisyyteen

Tulot yhteensä:	**1 415 000 000 euroa**
Menot yhteensä:	**912 300 000 euroa**
Tasapaino:	**+ 502 700 000 euroa**

Suomi
JOHON VOIT LUOTTAA

Työllisyyskeinot ja niiden tärkeä vaikutus
Hyvinvointia työn kautta

Paikallinen sopiminen
Poistetaan paikallisen sopimisen kiellot yleissitovaa työehtosopimusta noudattavilta järjestäytymättömiltä yrityksiltä.
Arvio: 15 000 uutta työpaikkaa*

Kevyempi työlupabyrokratia
Automaattinen työlupa Suomessa valmistuneille EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulleille opiskelijoille.
Arvio: 2000 uutta työpaikkaa*

Oppisopimuskoulutuksen lisääminen
Oppisopimuksia lisättävä porrastamalla harjoittelupalkkoja vahvemmin. Määrärahalisäys oppisopimuskoulutukseen.
Arvio: 5000 uutta työpaikkaa*

Sosiaaliturvan uudistus
Kristillisdemokraattien kannustava perusturvamalli korvaisi perusturvan sirpalemaisuuden ja lisäisi työnteon kannustimia. Nykyisten lukuisten eri tukimuotojen sijaan käytössä olisi yksi yleistuki.
Arvio: 40 000 uutta työpaikkaa*

Investointien nopeuttaminen
Nopeutetaan valitusten käsittelyä yritysten investointien osalta ja nostetaan kynnystä yritysten investointeihin liittyvien kiusanteko- ja jarrutusmielessä tehtävien valitusten käsittelyyn.

Kotitalousvähennyksen säilyttäminen
Säilytetään kotitalousvähennys nykytasolla 2500 eurossa ja vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista työkorvausten osalta 50 prosentissa.

Veronkevennykset ja etuuskorotukset
Eläkeläisille ja lapsiperheille kohdistetut veronkevennykset ja etuuskorotukset.

Näiden toimien kokonaisvaikutus pitkällä aikavälillä on arviolta noin 60 000 työpaikkaa.

Varovaisesti arvioiden näillä KD:n esittämillä toimenpiteillä syntyy vuonna 2020 noin 10 000 työpaikkaa enemmän kuin hallituksen esittämällä politiikalla. Tämä vähentäisi työttömyysmenoja ja lisäisi verotuloja noin 180 miljoonalla eurolla.

Keskimäärin työtön henkilö saa työlliseen verrattuna 6 000 euroa enemmän tulonsiirtoja. Verotuksen osalta erotus on 12 000 euroa vuodessa.

Yhteensä työllistymisen vaikutus on noin 18 000 euroa jokaista työllistyvää kohden.
Mikäli 60 000 henkilöä enemmän työllistyisi olisi kokonaisvaikutus julkiselle taloudelle noin 1 miljardin euron luokkaa.

*Suomen Yrittäjät 15.8.2019
**Alasalmi ym.: Työttömyyden laajat kustannukset yhteiskunnalle. 2019. Valtioneuvoston julkaisu 16/2019

Rakennamme

kestävää lähimmäisyhteiskuntaa, jossa

- lapsiperheet voivat hyvin
- on turvallista elää ja vanheta
- ihmiset ovat terveempiä
- koulutetaan ja tutkitaan
- työtä saa ja kannattaa tehdä.

Lue lisää www.kd.fi/vaihtoehtobudjetti
Anna palautetta www.kd.fi

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
p. (09) 4321, kristillisdemokraatit@eduskunta.fi

Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
Karjalankatu 2 C , 00250 Helsinki, (09) 348 822 00, kd@kd.fi